

Република Српска
ОПШТИНА ФОЧА
Ф О Ч А

ИНФОРМАЦИЈА
о стању запослености на подручју општине Фоча

Фоча, мај 2023. године

ПРЕДЛАГАЧ:
НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ

ОБРАЂИВАЧ:
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ И
ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ

У изради ове информације кориштени су подаци Републичког завода за статистику Републике Српске, ЈУ Завода за запошљавање РС, Биро Фоча и Пореске управе Републике Српске. Осим тога кориштен је документ Стратегија запошљавања Републике Српске (2021-2027).

Пореска управа Републике Српске потписала је Меморандум о сарадњи у вези са размјеном података између Пореске управе Републике Српске и Савеза градова и општина Републике Српске с циљем обезбјеђивања усаглашености, конзистентности и једнообразности података за све јединице локалне самоуправе. На бази потписаног меморандума Пореска управа доставља податке свим општинама у Републици Српској на бази којих ћемо презентовати податке о запослености.

Подаци о запослености који су презентовани за Републику Српску од стране Републичког завода за статистику Републике Српске урађени су на бази просјечног броја запослених.

ЗАПОСЛЕНОСТ

Област запошљавања правно је регулисана Законом о раду који је ступио на снагу 20. јануара 2016. године („Службени гласник Републике Српске“, бр. 1/16, 66/18, 91/21- Одлука Уставног суда Републике Српске и 119/21), а којим се уређује начин и поступак закључивања уговора о раду између радника и послодаваца, радно вријеме радника, плате и накнаде по основу рада између радника и права из радног односа, закључивање и примјена колективних уговора, рјешавање спорова између радника и послодаваца, учешће радника и послодаваца, учешће радника и синдиката у заштити права радника, престанак уговора о раду, надзор над примјеном закона и друга права и обавезе која настају из радног односа.

Закон о запошљавању страних држављана и лица без држављанства („Службени гласник Републике Српске“, бр. 24/09, 117/11 и 56/22) регулише посебне услове, поступак и начин запошљавања ових лица.

Од 01. јануара 2008. године ступио је на снагу Закон о заштити на раду („Службени гласник Републике Српске“, бр. 1/08 и 13/10), који регулише област здравља и заштите на раду.

Закон о образовању одраслих („Службени гласник Републике Српске“, бр. 111/21) регулише организацију и структуру образовања одраслих, као и друга питања од значаја за образовање одраслих.

Законом о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида („Службени гласник Републике Српске“, бр. 37/12, 82/15), којим се уређују права, услови и поступак професионалне рехабилитације, оспособљавања и запошљавања лица са инвалидитетом и смањеном радном способношћу, оснивања организација и дјелатност установа, привредних друштава и других организација које се баве професионалном рехабилитацијом и запошљавањем инвалида.

Укупан број запослених лица у Републици Српској, у 2022. години је **286.679** (од тога 46,52 % су жене).

Кретање запослених у периоду од 2015 -2022 показује тенденцију раста. Број запослених у 2022. години у односу на 2021. годину повећан је за 7.649 (ИНД 102,74).

ЗАПОСЛЕНОСТ ПРЕМА ПОЛУ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

ГОДИНА	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Укупно:	245.975	253.305	260.608	266.309	272.366	274.227	279.030	286.679
Мушкарци	137.454	141.454	144.968	147.106	149.449	149.593	151.329	153.311
Жене	108.521	111.851	115.640	119.203	122.917	124.634	127.701	133.368

Подаци Републичког завода за статистику РС

Посматрајући структуру запослених по облику својине у 2022. години државни сектор запошљава 28,78 %, а приватни 60,68 % радне снаге, док је остала радна снага запослена у мјешовитој (10,43 %) и задружној (0,11 %) својини. Тренд раста броја запослених у 2022. години у односу на претходну 2021. годину присутан је у државном, приватном и задружном сектору, док је број запослених смањен у мјешовитој својини.

ЗАПОСЛЕНОСТ ПРЕМА ОБЛИКУ СВОЈИНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

ГОДИНА	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Укупно:	245.975	253.305	260.608	266.309	272.366	274.227	279.030	286.679
Државна	74.655	75.113	76.063	77.057	78.383	79.212	81.450	82.491
Приватна	130.930	140.264	146.869	153.149	159.117	162.205	166.422	173.956
Задружна	447	403	390	342	306	287	312	321
Мјешовита	39.943	37.525	37.286	35.761	34.560	32.523	30.846	29.911

Подаци Републичког завода за статистику РС

Подаци Републичког завода за статистику РС указују да је запосленост у општини Фоча (годишњи просјек) у 2022. години у односу на претходну (2021) годину повећана, (ИНД 103,65), **укупан број запослених лица је 3.947** (жене 43,48 %).

У укупном броју запослених на нивоу Републике Српске за 2022. годину, учешће запослених у Фочи износи 1,38 %.

ЗАПОСЛЕНОСТ ПРЕМА ПОЛУ У ФОЧИ

ГОДИНА	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Укупно:	3.427	3.435	3.603	3.588	3.718	3.670	3.808	3.947
Мушкарци	1.917	1.950	2.042	2.020	2.082	2.047	2.166	2.231
Жене	1.510	1.485	1.561	1.568	1.636	1.623	1.642	1.716

Подаци Републичког завода за статистику РС

Према подацима Пореске управе РС на дан 31.12.2022. године у општини Фоча запослено је **4.006 лица**, од чега је код правних лица запослено 3.324 а код предузетника 682 лица. Посматрано у односу на претходну годину, број запослених је већи за 191 лице.

Број запослених (**4.003**) који је евидентиран на дан 30.04.2022. године већи је од запослености евидентираних у истом периоду 2022. године за 31 лице.

	Стање 30.04. 2020.	Стање 30.04. 2021.	Стање 30.04.2022.	Стање 30.04. 2023	ИНД <u>30.04.2023</u> <u>30.04.2022</u>
Број запослених	3.891	3.795	3.972	4.003	101

Подаци Пореске управе РС

Наредна табела приказује запослене на дан 30.04.2023. године према степену стручног образовања запослених код 608 обвезника. Највећи број запослених је средњег нивоа образовања (ССС) – 37,15 %, затим слиједе КВ радници - 29,53 %, запослени са високом стручном спремом - 21,53 %, неквалификовани радници – 4,35 %, виша стручна спрема – 2,25 % и др.

ЗАПОСЛЕНОСТ ПРЕМА СТЕПЕНУ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА У ФОЧИ

СТРУЧНА СПРЕМА	ЗАПОСЛЕНИ, стање 30.04.2023.
Доктори наука	51
Магистри	22
Висока стручна спрема	862
Виша стручна спрема	90
Средња стручна спрема	1.487
Нижа стручна спрема	37
Висококвалификовани	58
Квалификовани	1.182
Полуквалификовани	35
Неквалификовани	174
Неунесена стручна спрема	5
Укупно:	4.003

Подаци Пореске управе РС

Просјечна плата после опорезивања (нето плата) у Републици Српској у 2022. години је **1.144 КМ** и већа је од плате остварене у претходној години за 13,94 % која је износила 1004 КМ, док у општини Фоча просјечна плата после опорезивања (нето плата) износи **1.238 КМ**, и већа је за 13,16 % од плате у претходној години која је износила 1.094 КМ.

С циљем реализације мјера Програма економских реформи РС за 2022. годину у области запошљавања, као и циљева Стратегије запошљавања у РС, Влада РС усвојила је Акциони план запошљавања у 2022. години. На основу Акционог плана посредством Завода за запошљавање Републике Српске реализовани су:

- Програм подршке запошљавању младих са ВСС (приправници),
- Програм подршке привреди за ново запошљавање (поврат),
- Програм обуке, доквалификације и преквалификације,
- Подршка запошљавању и samozапосљавању дјеце погинулих бораца, демобилисаних бораца и ратних војних инвалида војске Републике Српске,
- Програм запошљавања и samozапосљавања циљних категорија у привреди и др.

Завод за запошљавање РС реализује **Програм обуке из предузетништва**, намјењен незапосленим лицима која су заинтересована за обављање самосталне дјелатности с циљем подизања нивоа информисаности и компетентности за отпочињање предузетничке дјелатности.

Општина Фоча је крајем 2022. године завршила суфинансирање плата после опорезивања (нето плата) за 30 незапослених лица (приправника са ВСС), док су послодавци извршили плаћање пореза и доприноса.

Имајући у виду да је у посљедњих 10 година присутан тренд опадања броја радно способног становништва у Републици Српској, у наредном периоду треба учинити све како би се број неактивног становништва смањило, а тренд пада постојеће радне снаге ублажио.

Чињеница је да флукуација из неактивног ка активног контингенту повећава трошкове предузећа у области обуке новоприселих радника и траје релативно дуго у односу на одлив „готових“ квалификованих радника у иностранство. Исто тако миграциони одлив становништва присутан је, јер све више становника у старосној доби између 20-40 година напушта БиХ, због чега је смањење броја становника још изражајније.

Млади наилазе на препреке код одрађивања приправничког стажа и обуке, тако према налазима Студије о младима, 46,5 % младих наводи да никада нису прошли практични или приправнички стаж.

Све су ово разлози да се у наредном периоду направи што повољнији пословни амбијент, и изнађу рјешења за запошљавање, нарочито запошљавање младих. Исто тако, задржање постојеће квалификоване радне снаге је неминовно и могуће само кроз стварање повољнијих услова привређивања.

НЕЗАПОСЛЕНОСТ

Тржиште рада је најважнији дио економских система сваке државе. Крајњи циљ свих економских политика је запошљавање радне снаге и смањење стопе незапослености. У Републици Српској сваке године повећава се број запослених, а смањује број незапослених лица. Закључно са 30. мартом ове године на евиденцији завода је било 64.732 незапослених лица, а у истом периоду лани је било 6389 лица више незапослених. И у општини Фоча евидентно је смањење броја незапослених, а и број запослених се повећавао, изузев 2020. године када је дошло до благог пада запослених на шта је највише утицало стање пандемије вируса COVID 19.

Иако се у наредном периоду очекује већа тражња за радном снагом, највећи изазов са којим се још увијек сусреће Република Српска и даље је незапосленост.

Анкетна стопа незапослености у Републици Српској у 2022. години, износила је 11,2 % (претходне године 14,3 %).

Подаци о стопама незапослености се објављују на основу Анкете о радној снази. Методолошке поставке Анкете су засноване на препорукама и дефиницијама Међународне организације рада (International Labour Organization - ILO) и захтјевима Статистичке

канцеларије ЕУ (European Statistical Office – EUROSTAT), чиме је обезбијеђена међународна упоредивост података у области статистике рада. Полазећи од дефиниција, чијом примјеном се праћење радне снаге ослања на ILO концепт радне снаге, што је и захтјев ЕУ Статистичке канцеларије (ЕУРОСТАТ), податке из Анкете није методолошки исправно поредити са подацима који се добијају из других статистичких или административних извора.

Стопа незапослености рачуна се на ниво Републике Српске, а на бази података добијених путем Анкете о радној снази која се у потпуности заснива на методологијама Међународне организације рада и захтјевима Статистичке канцеларије ЕУ. Израда индикатора из ове анкете за ниво локалних заједница није методолошки подржана.

У Стратегији запошљавања Републике Српске је наведено да су регионалне разлике једна од карактеристика тржишта рада. Наиме, 50 % свих запослених у Републици Српској је лоцирано у 5 највећих градова, а други 50 % је у свим осталим општинама. Оваква географска концентарција је доста неповољна јер је највећа стопа незапослености управо у тим осталим општинама, а то доводи до повећања стопе миграције становништва из неразвијених у развијене општине. Све напријед наведено савкако да не заобилази ни општину Фоча.

Према подацима ЈУ Завода за запошљавање Републике Српске у Републици Српској закључно са 31.12.2022. године евидентирано је **64.295 незапослених лица**, од тога су 53 % жене. У односу на прошлу годину број незапослених мањи је за 5.692 лица. На евиденцији незапослених регистровано је 12.691 лице старосне доби од 15 до 29 година, 20.574 лица од 30 до 44 година, 24.205 лица од 45 до 59 година, те 6.825 лица од 60 до 65 година.

Према евиденцији ЈУ Завод за запошљавање РС - Биро Фоча на дан 31.12.2022. године пријављено је укупно **2.109 незапослених лица** (жене 55 %), што је за 119 лица мање у односу на прошлу годину на дан 31.12.2021. године када је било пријављено 2.228 незапослених лица.

Укупан број незапослених лица на дан 01.05.2023. године је 2.002 и мањи је од незапослености регистроване у претходном мјесецу (31.03.2023. г.) за 23 лица (ИНД 98,86), док је у односу на стање крајем претходне године број незапослености смањен за 107 лица. Највише незапослених лица која чине понуду радне снаге према образовној структури, код Бироа Фоча, евидентирано је у категорији:

- квалификовани радници (КВ) – 37,16 %;
- техничари ССС – 35,21 % и
- неквалификовани радници - 14,54 %.
- ВСС-240 ЕЦТС 4г,5г,6г - 8,34 %

Регистрована незапослена лица која чине понуду радне снаге према образовној структури

Степен стручног образовања	Стање на дан 01.05.2023.	Процент (%)
Неквалификовани рад	291	14,54
ПК и НСС	21	1,05

КВ	744	37,16
ССС	705	35,21
ВКВ	3	0,15
ВШС +ВШС специјалист	22	1,10
ВСС 180 ECTS	26	1,30
ВСС 240 ECTS 4г, 5г, 6г	167	8,34
Мастери	23	1,15
Стање на евиденцији:	2.250	100,00

Посматрајући податке по старосној доби незапослених лица, наведених у табеларном прилогу, а евидентираних код Бироа Фоча на дан 01.05.2023. године, примјетана је неповољна ситуација евидентираних лица по старосној доби. Незапосленост код младе генерације (до 30 година) је висока и износи 20,37 % незапослених. Такође забрињава и податак да се на евиденцији незапослених лица налази 47,70 % лица старијих од 44 године, којима је све теже проналажење посла.

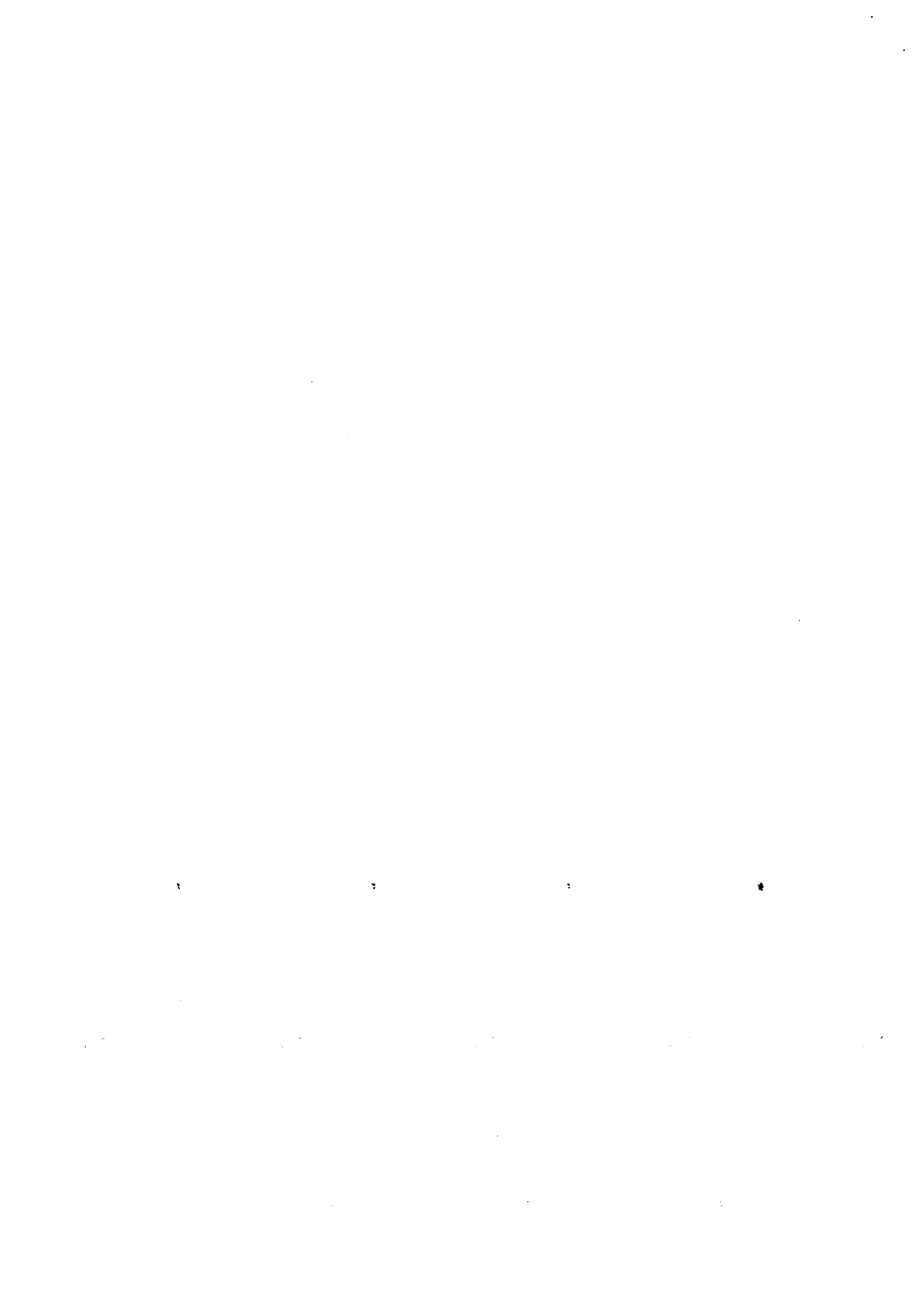
Регистрована незапослена лица која чине понуду радне снаге према старосној доби

Старосна доб	Стање на дан 01.05.2023. год.	Процент (%)
18-19	17	0,85
20-23	131	6,54
24-26	138	6,89
27-29	122	6,09
30-34	211	10,54
35-39	210	10,49
40-44	218	10,89
45-49	200	9,99
50-54	223	11,14
55-59	293	14,64
60-64	239	11,94
Стање на евиденцији:	2.002	100

Према подацима Бироа Фоча у периоду од 01.04. 2023. до 01.05.2023. године 24 лица је брисано ради запослења, док је укупан број новопријављених лица 36, а 37 лица је брисано са евиденције по другом основу.

На евиденцији Бироа Фоча у мају мјесецу ове године (стање на дан 01.05. 2023. године) регистровано је:

- Ратни војни инвалид 20
- Категоризована омладина.....2,
- Цивилна жртва рата..... 1,
- Остали инвалиди..... 4,
- Укупно лица са инвалидитетом 27;**

- Учесници рата.....309,
- Чланови породице палих бораца..... 91,

- Корисници новчане накнаде.....	8,
- <u>Корисници докупа стажа .....</u>	<u>.0,</u>
Укупно ПИО.....	503;

Корисници ЗО:

- Завод.....	3,
- Други основ.....	634;
- Домицилно лице	1.935;
- Избјеглица.....	5;
- Расељено лице.....	33;
- Повратник	14;
- <u>Страни држављанин.....</u>	<u>15;</u>
Стање на евиденцији	2.002
- Нежењен/неудата.....	736;
- Ожењен/удата.....	1.193;
- Разведен/разведена.....	62;
- <u>Удовац/удовица.....</u>	<u>11.</u>
Стање на евиденцији	2.002

Евидентно је да је у Фочи још увијек изражен проблем незапослености демобилисаних бораца из категорије од 50 - 64 године старости, тако да је и наконведеног Програма запошљавања за ову категорију на евиденцији 309 учесника рата.

Рјешавање питања заштите радника, као и надзор над спровођењем права радника из радног односа, те спречавање „рада на црно“ у надлежности је Републичког инспектората рада.

**ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ И
ДРУШТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ**

